

MARIN IVANOV, BARSKI NADBISKUP 1395-1420

Savo Marković

Marinus II of Ulcinj, the archbishop of Bar from 1395 to 1420, previously very active in diplomatic missions on behalf of Dubrovnik, Bosnia, Zeta and Venice, was also dedicated to his spiritual vocation, leaving significant proofs of cultural inclinations and piety of his time.

Poznati podaci iz života barskog nadbiskupa Marina Ivanovog iz Ulcinja odlikavaju i horizont južnojadranskog srednjovjekovlja, posebno njegove nemire, iskazane u višestrukoj isprepletenosti i protivrječnosti javnih i crkvenih vlasti, s preovladavajućim ratovima koji oblikuju društvenu stvarnost. Iako s diskontinuitetom, oni govore i o određenim aspektima kulture koji obilježavaju nosioce društvenih promjena, aktivne pojedince željne samopotvrđivanja i isticanja, duše željne kontemplativnog života.

Marina Ivanovog, kanonika iz Ulcinja, *per obitum* njegovog prethodnika, papa Bonifacije IX je 22. decembra 1395. godine imenovao za barskog nadbiskupa.¹ Imenjak barskog nadbiskupa iz patricijske porodice Žaretića, *Marinus de Dultuno* je

---

¹ Ivan MARKOVIĆ, *Dukljansko-barska metropolija*, Zagreb 1902., str. 196-197.

24. januara 1396. godine obavezan papinskoj komori na 80 florena, da bi ih narednog dana i isplatio.² Međutim, njegovom postavljanju na barsku nadbiskupsku stolicu prethodio je put ispresijecan političkim zbivanjima, izukrštan mnogim događajima koji će prekidati putanju njegovog duhovnog hodočašća.

Već 16. januara 1380. g. je zabilježeno diplomatsko angažovanje „*presbytero Marino de Dulcinio, ambaxatori ad regem Bossine*“, od strane dubrovačkog Vijeća umoljenih.³ Iste godine, 29. jula, dubrovački rektor i to vijeće zadužuju ga da ode u Ulcinj i da se, preporučujući Dubrovčane, obrati gradskim vlastima „*cum quello modo e parole che a voy parera*“. To je po njihovoj procjeni bilo neophodno kako bi ishodovao vraćanje naoružanog i opremljenog genovskog brigantina koji je motrio na „*molti Veneciani*“ u Ulcinju, a koji su Ulcinjani u vihoru neprijateljstava Venecije, kralja Ludovika I i Genove zaplijenili, jer „*quelli de Dolcigno dava fauor di Veneciani.*“⁴ Don Marino se u to vrijeme, prethodno često dolazeći kao poslanik Đurđa II Stracimirovića Balšića, već bio odomaćio i nastanio u Dubrovniku. Takođe je i njegov brat Marko, prije svega zbog trgovačkih poslova, bio prisutan u Dubrovniku; 11. oktobra 1382. je u tamošnjim dokumentima zabilježena tužba *Marci Johannis de Dulcinio* prema *Junio Peruossi de Dulcinio*, bratu pok. Aleksandra.⁵ Za sticanje dubrovačkog građanstva bilo je neophodno ispunjenje određenih uslova. Kako je ubrzo bilo

---

² Jadranka NERALIĆ, *Priručnik za istraživanje hrvatske povijesti u tajnom vatikanskom arhivu od ranog srednjeg vijeka do sredine XVIII stoljeća – Schedario Garampi*, Prvi svezak, Zagreb 2000, str. 121.

³ *Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia*, Volumen II., Ludovicus Thallóczy – Constantinus Jireček – Emilianus Sufflay, Vindobonae MCMXVIII, reprint Tiranë, Prishtinë – 2002, (370), p. 87 (dalje: AA II).

⁴ AA II, (370), p. 88.

⁵ AA II, (381), p. 91.

udovoljeno Marinovom zahtjevu da mu se dozvoli stalni boravak u gradu, može se pretpostaviti da preduzetnim izdancima dobrostojeće ulcinjske porodice takve uslove nije bilo teško zadovoljiti, tako da je on postao građanin Dubrovnika.⁶ U

Ulcinj, Dulcigno

namjeri da trajno napusti svoj dom u Ulcinju, *Presbyter Marinus de Dulcinio* je 25. maja 1387. g. prodao svoj „*domum lapideam, quam habet in Dulcinio*“ braći Valu (*Vallius*) i Marku Blažovima iz Ulcinja za 50 dukata, obećavši da će ga neopterećenog ustupiti uz notarsku kartu.⁷ Međutim, u Dubrovniku se, moguće od znatno ranije, do 1388. g. bilježe nesuglasice oko kuće, sa sudskim ishodom, između braće Marka i Marina

⁶ „...dompnum Marinum de Dulzigno civem et habitatorem Ragusii...“; (24. februar 1392.). *Odluke dubrovačkih vijeća 1390-1392*, pripremili Nella Lonza i Zdravko Šundrica, Zagreb – Dubrovnik 2005, str. 192 (dalje: ODV).

⁷ AA II, (410), p. 98.

Ivanovih iz Ulcinja.⁸ Konačno je 9. septembra 1388. g. svešteniku Marinu pok. Ivana (*condam Iohannis de Dulcigno*) dubrovački sud dosudio kuću oko koje se sporio s bratom Markom („*Marcum condam dicti Iohannis, fratrem dicti domini Marini*“).⁹

Za ličnost sveštenika Marina Ivanova vežu se rani dokumentovani pomeni temeljnih liturgijskih knjiga i predmeta namijenjenih bogoslužju i ispoljavanju pobožnosti (pontifikal, misal, psaltir i druge knjige, krst, krizmarij, ikona) kojima su raspolagali prelati Barske nadbiskupije, a koji jednim dijelom rasvjetljavaju i onovremenu kulturnu prošlost. Sačuvani su dokazi njegovih nastojanja oko izrade misala čije kaligrafske osobine (pr)opisuje, kojima je prije svega trebalo odgovoriti zahtjevima svog duhovnog zvanja. *Presbyter Marinus de Dulcigno* je zabilježen kao prisutan 8. novembra 1387. g. u Dubrovniku, kada mu se umjetnik-zanatlija Marin Bogojev, s dopuštenjem lokrumskog opata, vikara dubrovačkog nadbiskupa, obavezao i obećao da će predati „*vnum missale completum et perfectum secundum ordinem Romane curie de maiori volumine et melioribus cartis et in littera, quomodo sit illud fratris Petri Gisle ordinis Minorum perfectum, dico absque miniaturis et ligatura*“

---

⁸ *Marcho Johannis de Dulcinio* je prema odluci dubrovačkog rektora ser Blasiusa *de Babalio* i zakletih sudija morao 16. decembra 1378. g. u roku od osam dana izaći iz kuće prezbitera Marina *de Dulcinio*, u kojoj je stanovao. Nevenka BOGOJEVIĆ-GLUŠČEVIĆ, *Iz pravnog života srednjovjekovnih primorskih gradova*, Podgorica 2002, str. 135, 141, 159.; Konstantin JIREČEK, *Romani u gradovima Dalmacije tokom srednjega veka*, Zbornik Konstantina Jirečeka, II. Posebna izdanja SANU, knj. CCCVI, Odeljenje društvenih nauka, Nova serija, knj. 42, Beograd 1962, str. 209.

⁹ *Codex Diplomaticus, Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae – Diplomatički zbornik Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije*, sabrao Tadija Smičiklas, svezak XVII (Listine godina 1386-1394.), Zagreb 1981, str. 164-165 (9. septembar 1388.).

do sljedećeg avgusta (1388. godine). Ukoliko slova tog misala koji *Marinus Bogoeuich* treba da prepíše ne budu bolja od onih u misalu fra Petra Gisle, ne smiju biti ni lošija. Misal je liturgijska knjiga s molitvama, psalmima i čitanjima iz Biblije koji se upotrebljavaju u misama tokom godine, s uputstvima za određene dane, sa zajedničkim misnim djelovima za svece i blaženike, mrtve i dr. *Missale Romanum* su oblikovali i širili franjevci. Za izradu većeg „misala po zakonu rimskog dvora“ koji je, izuzev u minijaturama i uvezu, kvalitetom trebalo da podržava onaj koji je posjedovao, vjerovatno Baranin porijeklom, pomenuti fra Petar,¹⁰ *Dompnus Marino de Dulcinio* se obavezao da će isplatiti značajnu sumu od 23 zlatna dukata.¹¹ Možda će upravo taj misal pomenuti decenijama kasnije u svojoj oporuci, kao zavještanje koje će pomoći prelasku njegove duše u raj.

Međutim, tajna prepiska, za koju je otkriveno da je obavljao sa bosanskim kraljem Tvrtkom i činjenica da je 1391. g. držao selo „*Uskopie ne'Canali di Ragusa*“, naljutili su Dubrovčane,¹² koji su nastojali da ga se riješe.¹³ Zahtijevali su od nadbiskupa

¹⁰ U Dubrovniku se za patricijski rod *Gisla* (*Deserunt*: 1300.) bilježi da je *Antibarensis*. Dubrovački trgovci *Ghysla*, Гижликъ, pominju se u izvorima u vremenu 1279-1403. g. Carl Georg Friedrich HEYER VON ROSENFELD, *Wappenbuch Der Adel des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg 1873, s. X; K. JIREČEK, *Romani...* op. cit, str. 113, 287.

¹¹ AA II, (412), p. 99.

¹² „In minori consilio more solito congregato, in quo interfuerunt XI, captum fuit per novem quod domnus Marinus de Dulcigno habetur pro falito eo quod accepit villam a domino rege Bosne“. (30. januar 1392.); „super accusa facta contra dompnum Marinum de Dulcinio per Franchum de Baxilio ...“ (15. februar 1392); „...ipsa accusa continetur in libro mallificiorum canzellarie de MCCCLXXXX primo, die nono madii...“ (24. februar 1392.). ODV, str. 187, 190, 192.

¹³ „...captum fuit de procedendo contra dompnum Marinum de Dulcinio pro accusa facta contra eum per ser Franchum de Baxillio pro eo quod tenuit villas a dominis Sclavonie contra ordines Ragusii.“ (20. februar 1392.). Ibid., str. 192.

„*civitatis nostre*“ da po podignutoj tužbi pokrene postupak utvrđivanja istine. Međutim, nadbiskup nije htio da procesuiru i otvori istragu, odgovorivši vijećnicima da ne želi, niti može postupati protiv sveštenika Marina, ne samo po uredbama gradskih vlasti, već i zato što ne postoji osnov za njegovo kažnjavanje po kanonskom pravu.¹⁴ Kako je i 24. februara 1392. g. sveštenik Marin držao selo Uskoplje u Konavlima (selo istog naziva se nalazi i sjeverno od Dubrovnika), primljeno od pokojnog Tvrtka I, kralja Bosne,¹⁵ u Dubrovniku se u Malom vijeću pribjeglo tumačenju statutarne odredbe prema kojoj je, bilo kojem dubrovačkom građaninu pod prijetnjom kazne, bilo zabranjeno da se unutar zacrtanih granica prihvata sela od bilo koje strane vlasti, te je odlučeno da se progna s dubrovačkog područja na pet godina. Dubrovačke statutarne odredbe i reformacije koje su se odnosile na ovu materiju bile su donijete i ustanovljene na korist grada i radi izbjegavanja opasnosti i sumnjičenja koji bi takvom praksom mogli nastati; kako sveštenik Marin zbog izuzeća od temporalne i svjetovne jurisdikcije nije mogao biti prinuđen na plaćanje utvrđene novčane kazne, da bi bio primjer drugima, morao je u roku od 15 dana napustiti grad i dubrovački distrikt i otići „*et habitare quo sibi placuerit*“.¹⁶ Iako je bilo odlučeno da se nakon pet godina don Marin može vratiti da živi među Dubrovčanima, već 12. avgusta 1392. Malo vijeće je po ovlaštenju Velikog vijeća moralo oštro reagovati protiv pristalica ulcinjskog sveštenika, zbog pisama koja su stizala vlastima u

---

¹⁴ Ibid, str. 193.

¹⁵ „...recepit, habuerit et tenuerit a quondam Tvertcho rege Bossine unam villam in Canali vocatam Uschopie, que est infra confinia prohibita quibuscumque civibus Ragusii...“; ibid, str. 192; AA II, (537), pp. 142-143. Okrunjen 26. oktobra 1377, Tvrtko I je bio kralj Bosne do iznenadne smrti, oko 10. marta 1391. g.

¹⁶ ODV, str. 192 (24. februar 1392.).

Dubrovniku za njegovo oslobađanje od sentencije.¹⁷ On je u međuvremenu zatražio posredovanje gospodara Zete i drugih uglednika slovenskog zaleđa, što međutim nije rezultiralo stavljanjem izrečenog progonstva van snage. Ipak, poslije nekoliko godina, pošto je bio potreban Đurđu II Stracimiroviću („*pro serviciis dicti domini Georgii*“) u Ulcinju, on je obnovio stare molbe u korist „*dompno Marino de Dulcinio*“, moleći Malo vijeće 10. avgusta 1395. g. da mu se dozvoli da dođe u zavičaj preko dubrovačke teritorije, ne ulazeći u grad.¹⁸ Da bi sačuvali prijateljstvo Đurđa II Balšića i svoje trgovačke interese u Zeti, Dubrovčani su udovoljili Đurđevoj molbi, pa se Marin tako vratio u Ulcinj, gdje je 10. novembra 1395. već bio kanonik katedrale.¹⁹ Tada je zapravo potpisan kao jedan od svjedoka obraćanja Đurđa II („*dei gratia dominus Zente*“) Mlečanima, oko pitanja Skadra.²⁰ Kako će narednog mjeseca biti imenovan za barskog nadbiskupa, ne može se isključiti da je u njegovom napredovanju u crkvenoj hijerarhiji doprinijela činjenica da je imao nekih zasluga u operacijama povraćaja Skadra, Sv. Srđa i Drivasta iz turskih ruku, početkom oktobra 1395. g, Đurđu II Stracimiroviću Balšiću.²¹

Hronologija zbivanja i sačuvani epigrafski tragovi upućuju na pomisao da je upravo ovaj nadbiskup, shodno ploči u palati za koju se pretpostavlja da je bila nadbiskupska rezidencija,²²

¹⁷ Ibid, str. 229 (12. avgust 1392.).

¹⁸ Josip JELČIĆ, *Zeta i dinastija Balšića*, Preveo i priredio: Radoslav Rotković, Cetinje – Podgorica 2010, str. 214-216.

¹⁹ Ibid.

²⁰ AA II, (542), p. 145.

²¹ J. JELČIĆ, *Zeta i dinastija Balšića...* op. cit., str. 219.; Dragoje ŽIVKOVIĆ, *Istorija crnogorskog naroda*, tom I, Cetinje 1989, str. 269.

²² U svjeverozapadnom dijelu starog barskog grada, za objekat označen brojem 194 – palatu s portalom romanskog tipa i gotskim prozorima, dogra-

mogao dati da se iskleše natpis u rustičnoj kapitali, s kojeg je pročitano kako slijedi:

...CURIA D(omin)I · R(ector)IS H
(uius) · EC(c)L(e)SIÆ · DE AN(tibaro)
ann)O · D(omi)NI M · CCCC
...†²³

Marinus II, *de Dultuno*, kako se kao nadbiskup pominje u vati-
kanskom izvoru iz 1396, što, mada nesigurno, upućuje na njego-
vo ulcinjsko porijeklo, ni kao pastir Barske crkve neće biti po-
šteden političkih implikacija koje su mogle uzrokovati njegove

---

đenu na građevinskom kompleksu čiji je najstariji element zid nekadašnjeg
podgrada iz XIV v. - s izvjesnošću se pretpostavlja da je bila kurija rektora
Barske crkve. Na zidovima u unutrašnjosti građevine nalaze se tragovi *al fre-
sco* rađenih kružnih medaljona s krstovima za osvećivanje, kao i fresaka
moguće romanogotskog stilskog izraza s ostacima crvene, zelene i plave boje.
U istom sklopu, dvije svetačke figure rađene *en face*, s okernim nimbovima,
mlađeg su nastanka, s izrazitijim vizantijskim stilskim obilježjima; potiču iz
XV ili prve polovine XVI v. Pomenuti prikazi su se mogli nalaziti u prostori-
ji za reprezentaciju. Đurđe BOŠKOVIĆ, *Stari Bar*, Beograd 1962, str. 134-
135, 139, 141, 143, 146, 147.

²³ *Natpis u Baru iz kurije rektora*, u prijevodu: „Kurija gospodina arhiepi-
skopa ove crkve iz Bara, godine Gospodnje 1400... †“. Božidar
ŠEKULARAC, *Tragovi prošlosti Crne Gore, Srednjovjekovni natpisi i zapisi
u Crnoj Gori, kraj VIII – početak XVI vijeka*, Cetinje 1994, str. 183-184.
Tesanik s natpisom iz 1400. g. se nalazi u navedenom objektu (br. 194) na visi-
ni od 6,75 m, u sekundarnoj upotrebi, sa sadržajem datim u transkripciji Cvita
Fiskovića i Anta Martinovića iz 1961. g. Jedino mjesto koje se u njihovom
čitanju ne slaže potpuno s originalom je završetak riječi HUIUS, čija se dva
posljednja slova (US) ne podudaraju sa tragovima u natpisu koji više liče na
CC. Kao spolija u doprozorniku jednog od zidova kompleksa, 1960. g. je
nađen jedan fragment sličnih slova; ukoliko bi prvobitno pripadao zgradi br.
194, onda bi se zaista radilo o kuriji rektora Barske crkve. Đ. BOŠKOVIĆ,
Stari Bar, ... op. cit, str. 139.

prethodne diplomatske misije za bosanske i zetske vladare. U aprilu 1402. godine, barke Sandalja Hranića napale su dubrovački brigantin koji je vozio barskog nadbiskupa Marina i jednog Ulcinjanina iz Venecije. Napad podanika osionog bosanskog velikaša na dubrovačku lađu dogodio se kod rta Oštro („na Piligrinu na kotorskom vratu“).²⁴ Papinska dozvola svjedočenja za barskog nadbiskupa Marina („*Pro Marino Antibaren. archiepiscopo licentia testandi*“) i *commissio* pominju se 7. jula 1405. g.²⁵

Matteo Ragnina

²⁴ Pavao BUTORAC, *Razvitak i ustroj peraške općine*, Perast 1998, str. 222.

²⁵ J. NERALIĆ, *Priručnik za istraživanje hrvatske povijesti u tajnom vaticanskom arhivu od ranog srednjeg vijeka do sredine XVIII stoljeća ...* op. cit, str. 121.

Barski i dukljanski nadbiskup Marin Ivanov, nekadašnji ulcinjski kanonik i građanin Dubrovnika, diplomatski povjerenik bosanskih i zetskih vladara, nakon četvrt vijeka provedenog na čelu Barske crkve, umro je 17. januara 1420. godine u Dubrovniku. Pred kraj života je, slab i star, posljednjom željom koja sažima obzir i pokajanje, težio da prevaziđe podvojenost i desakralizaciju koju su jednom prelatu mogli nametnuti ovozemaljsko bivstvovanje i svjetovni poslovi, nastojeći da osigura sebi mjesto na nebu. Sačinio je 12. januara 1420 g. testament u kojem je, između ostalog, naveo da želi da se „*iconia nostra*“ postavi u crkvi sv. Marije – tamo gdje stoje relikvije. Podatak o ostavljanju takvog elementa materijalne kulture crkvi svjedoči da je posjedovanje svetih slika odavno predstavljalo duhovnu, estetsku, opštu civilizacijsku potrebu, odgovarajući iskazivanju i doživljajima pobožnosti, kako u institucionalnom, tako i u privatnom okruženju. Bogorodica, ukoliko se uzme u obzir crkva zavještanja, kao sveta osoba kojoj se preko ikone obraćao, najdjelotvornije je omogućavala kontakt s vanvremenskim. Takođe je odredio da svoj *psaltir* (zbirku 150 psalama koji se većinom pripisuju kralju Davidu, raspoređenih na dane u nedjelji i na časove u danu – a koja čini dio brevijara) ostavlja benediktinskom samostanu sv. Marije od Kaštela (*de Castello*), sagrađenom na mjestu najstarijeg dubrovačkog utvrđenja; „*meum Messale*“ Mateju *de Bizia*, a *pontifikal*²⁶ i *krst* sveštenicima koji će ga dostojno sahraniti. Dio svoje imovine ostavio je i opatu benediktinskog samostana sv. Jakova na Višnjici pod Srđem²⁷ (plašt od baratina i kaput, „a isti opat da

---

²⁶ Sistematizovan u XIII v, *pontifikal* je knjiga koja sadrži zbirku biskupskih obreda i odgovarajućih tekstova.

²⁷ Crkva sv. Jakova, ap. na Višnjici potiče iz 1234. g. Prethodno su Ivan Gundula i njegova žena Dobroslava darivali samostan sv. Jakova benediktincima, koji su uz samostan sagradili crkvu. Samostan je imao bogatu biblioteku, a u nje-mu su kasnije živjeli Ludovik Crijević Tuberon (do 1527. g.) i Ignjat Đurđević.

izgovori za moju dušu mise nazvane grgurske“),²⁸ sveštenicima Ivanu (tuniku, zobunac i kaput, „a on da reče mise sv. Grgura i da se moli Bogu za moju dušu“) i Matiji Malom („*Vasculum*,²⁹ *quo tenetur Crisma & oleo sancto*“)³⁰ iz Ulcinja, koji su – uz kanonike Dubrovačke crkve³¹ Matheusa *de Georgio*³² i

---

²⁸ I. MARKOVIĆ...op. cit, str. 197; Daniele FARLATI et Jacopo COLETI, *Illyricum Sacrum*, tomus septimus, Ecclesia Antibarensis, Venetiis, MDCCCXVII, p. 85.

²⁹ Posude u kojima se čuvalo ulje krizme ranije su izrađivane u srebru, spojlja su ukrašavane reljefima, a čuvala su se na počasnim mjestima i nosile u procesijama; *sanctum chrisma* je ulje kojim se mažu krizmanici u sakramentu potvrde, a *oleum sanctum* ulje kojim se mažu krštenici i sveštenici u sakramentima krštenja, odnosno zaređivanja. *Leksikon ikonografije, liturgike i simbolike zapadnog kršćanstva*, uredio Anđelko Badurina, Zagreb 2006, str. 385.

³⁰ Svjedok njegovog testamenta *Presbyter Matheus Parvulus* isti je *don Mathio Pizolo de Dulcigno*, koji je 17. marta 1404. g. naveden kao jedan od epitropa testamenta Piera Leporea iz Drivasta, sakristana dubrovačke „*sancta Maria Mazore*“. D. FARLATI, J. COLETI, *Illyricum Sacrum*, tomus septimus, ... op. cit, pp. 84-85; AA II, (745), p. 229.

³¹ Dana 26. juna 1412. g., prilikom ugovaranja izrade misala za dubrovačkog notara i kancelara Ser Jacoba de Ugodonisa, vrijednosti 35 dukata, usaglašeno je da tekst istog, prema običajima Dubrovnika, treba da pregledaju i odobre dva dubrovačka katedralna kanonika: Matteo de Georgio i Matteo de Ragnina. Christopher de HAMEL, *Illuminated manuscripts in Croatia, Croatia, Aspects of Art, Architecture and Cultural Heritage*, Frances Lincoln Limited, London 2009, p. 69.

³² Pripada brojnoj grani Đurđevića koja potiče od *Mateja Vitanjina* (1300/48.). *Matheus* - Matej je 1409. godine trebalo da postane dubrovački nadbiskup, ali je imenovanje omela ranije donešena odluka da više ni jedan Dubrovčanin ne može da vrši tu čast. On je 1438. g. kao notar (*canonicus Raguseus, publicus imperiali auctoritate notarius*) ovjerio prijepis dubrovačkih privilegija stečenih od kralja Žigmunda. Ivica PRLENDER, Đurđević; *Hrvatski biografski leksikon*, 3, Glavni urednik Trpimir Macan, Zagreb 1993,

---

Matheusa *de Ragnina*³³, bili svjedoci njegove oporuke, kao i sluzi kleriku Andriji („jednu skrinju i jednu lijepu kotu - „*et unus pulcrus superpeliceus*“ - i neke *knjige*, što su u pomenutoj skrinji, postelju i tri dukata, kako sam mu još za svoga života doznačio, a za sve to neka se moli Bogu za moju dušu“).³⁴ „Sve drugo od stvari što se nađe, neka se proda i dade za moju dušu“.³⁵

---

str. 759. Diplomatske misije kod Tvrtka I 1378. i 1379. g. obavljao je Matej Vitov Đurđević (1329-1400), zapovjednik artiljerije na dubrovačkim fortifikacijama, knez Stona – kasniji zapovjednik dubrovačke mornarice i galije koju je dubrovačka vlada pridružila genovskoj floti. Josip LUETIĆ, Đurđević, Matej Vitov; *Hrvatski biografski leksikon*, ... op. cit, str. 767.

³³ Mato Marinov, Matej, Matija Ranjina, kao padovanski student, 1397. godine je postao rektor citramontanske nacije, koja je okupljala studente „s ove strane Alpa“, tj. Talijane, ali i iz hrvatskih krajeva. Rektora, koji je morao biti klerik, student pri kraju studija i imućan, birali su studenti i profesori na godinu dana. Studirao je pravo, vjerovatno kanonsko. Postao je kanonik dubrovačkog kaptola; 1422. g. je kao član kaptola koristio kanoničku nadarbinu od zemljišta crve sv. Srđa na Koločepu. Filip de Diversis je za njega 1440. naveo da je vrlo stručan u kanonskom pravu, čestit, pravedan, rječit i ugodan sagovornik, portretišući ga i kao bolešljivog kanonika časne dobi. Umro je u poodmakloj starosti, krajem 1453. ili početkom 1454. godine. Predstavljen je statuom br. 61 (Matteo de' Ragnina: giurista, studente all'Università) na najvećem padovanskom trgu, ovalnom *Prato della Valle*, na kojem je između 1785. i 1838. postavljeno 78 kipova. Inicijativom Frana i Orsata Ragnine, koji su 1789. g. od skulptora Felicea Chiereghina naručili kip na uspomenu na davnog rođaka, on je izrađen u slobodnoj interpretaciji svjetovnog renesansnog kostima. Nella LONZA, Dubrovački studenti prava u kasnom srednjem vijeku, *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 48, Dubrovnik 2010, str. 13-15; Ilustracija je preuzeta sa <http://www.pratodellavalle.org/prato/html/deragn2.htm> (15. 3. 2012).

³⁴ I. MARKOVIĆ... op. cit, str. 197.

³⁵ Ibid. Cfr.: D. FARLATI, J. COLETI, *Illyricum Sacrum*, tomus septimus, ... op. cit, pp. 84-85.